

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **S. Z.**, zast. JUDr. Janou Kuřátkovou, advokátkou, se sídlem Polní 780/92, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, adresa pro doručování: odbor azylové a migrační politiky, poštovní schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. 10. 2013, č. j. 32 Az 1/2013 – 76,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Zástupkyni žalobce JUDr. Janě Kuřátkové, advokátce, se sídlem Polní 780/92, Brno, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 4.114 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 7. 2. 2013, č. j. OAM-176/ZA-ZA06-K01-R3-2011, nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a ani § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění účinném ke dni vydání rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“).

[2] V odůvodnění rozhodnutí žalovaný poukázal na to, že žalobce žije v České republice od roku 2004, přičemž před podáním žádosti dne 13. 6. 2011 zde pobýval na základě pracovního víza, které si však nestihl prodloužit. Ukrajinu opustil ze strachu o život, neboť pracoval jako kurýr pro společnost Škorpion, jejímž zaměstnancům bylo vyhrožováno anonymními telefonáty a sms; původci výhrůzek byli patrně lidé napojení na konkurenční společnost, která byla provázána s lidmi od policie; i jemu bylo opakovaně vyhrožováno. Mimoto je HIV pozitivní, jeho stav vyžaduje lékařský dohled. V České republice chce legálně žít a pracovat. Žalovaný poukázal na to, že o žádosti původně rozhodl dne 28. 6. 2011, toto rozhodnutí však bylo zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 30. 1. 2012; následné nové rozhodnutí ze dne 29. 3. 2012 bylo rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26. 9. 2012, zrušeno ve výroku o neudělení doplňkové ochrany. Vyšel ze zpráv o dodržování lidských práv na Ukrajině a dospěl k závěru, že skutečnosti uváděné žalobcem nenaplňují podmínky pro udělení žádné formy azylu ani doplňkové ochrany, přičemž takto nelze hodnotit konkurenční boj, pro ochranu před nímž se žalobce navíc neobrátil o pomoc na státní orgány; v průběhu

posledních let zemi původu navíc opakovaně navštěvoval. Skutečnost, že je HIV pozitivní, ústí k nutnosti pravidelného lékařského dohledu, nemoc jej nicméně závažněji neomezuje v každodenním životě, zejména mu nebrání v práci; ze zpráv o situaci na Ukrajině se podává, že v léčbě může pokračovat rovněž ve vlasti.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného se žalobce bránil žalobou ze dne 12. 3. 2013, ve znění doplnění žaloby ze dne 29. 4. 2013, ve které navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Namítal, že mu měla být udělena doplňková ochrana přinejmenším ve formě humanitárního azylu, a to z důvodu špatného zdravotního stavu, když HIV infekce u něj přešla do druhého, tzv. symptomatického stádia, a projevy nemoci jej vyřazují z pracovního procesu. HIV pozitivní osoby mimoto na Ukrajině čelí porušování lidských práv.

[4] Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 25. 3. 2013, č. j. 32 Az 1/2013 – 20, ustanovil žalobci pro řízení ve věci soudního přezkumu rozhodnutí správního orgánu zástupkyni JUDr. Janu Kuřátkovou, advokátku.

[5] Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 29. 10. 2013, č. j. 32 Az 1/2013 – 76, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení; současně určil odměnu ustanovené zástupkyně žalobce. V odůvodnění poukázal na to, že rozsudkem krajského soudu ze dne 26. 9. 2012 bylo pravomocně rozhodnuto o všech formách mezinárodní ochrany s výjimkou doplňkové ochrany, a je tak vyloučeno opakované projednání ve zbylém rozsahu; zaměřil se nicméně ještě na posouzení důvodů pro udělení humanitárního azylu, neboť žalovaný ohledně této otázky činil skutková zjištění a jejich právní zhodnocení. Krajský soud vyšel z toho, že na humanitární azyl není právní nárok a jeho udělení je v dispozici správního uvážení. Dospěl přitom k závěru, že žalovaný z mezí správního uvážení nevybočil, pokud dovodil, že žalobce může pracovat a žít běžným životem, jakož i se ve vlasti léčit; na tomto závěru nemůže nic změnit ani možný negativní přístup zdravé populace k HIV pozitivním osobám. Rovněž ohledně důvodů k udělení doplňkové ochrany krajský soud konstatoval, že žalovaný nepochybil, pokud dovodil, že žalobce neměl ve vlasti žádné konkrétní potíže se státními orgány, politicky se neangažoval a o mezinárodní ochranu požádal z důvodu legalizace pobytu v Česku; na Ukrajině sice panuje zhoršená situace v oblasti dodržování lidských práv, žalobce jím však není v případě návratu do vlasti bezprostředně ohrožen. Ve vztahu k onemocnění žalobce krajský soud poukázal na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu týkající se HIV pozitivních žadatelů o azyl, konkrétně rozsudky ze dne 9. 10. 2009, č. j. 6 Azs 34/2009 – 89, a ze dne 4. 7. 2013, č. j. 7 Azs 9/2013 – 42.

[6] Proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové se žalobce (dále též „stěžovatel“) bránil kasační stížností ze dne 16. 12. 2013, ve které navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Přesah vlastních zájmů spatřuje ve vyřešení otázky, zda je správní orgán v rámci posouzení žádosti povinen zkoumat možné porušování lidských práv ve vztahu k okolnosti, že stěžovatel z důvodu svého zdravotního stavu náleží k určité sociální minoritě. V návaznosti na svá tvrzení v předchozím řízení zdůraznil, že v poslední době došlo na Ukrajině k razantnímu zvýšení nákladů na léčbu HIV pozitivních osob, přičemž stěžovatel si tuto bude moci jen stěží dovolit. Pochybení žalovaného, které nebylo napraveno ani krajským soudem, spatřuje zejména v absenci vypořádání otázky porušování lidských práv již pro samotný fakt, že je HIV pozitivní; toto posouzení žalovaný nemohl odepřít, ani pokud je stěžovatel artikuloval teprve v průběhu správního řízení.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 9. 1. 2014 navrhl její odmítnutí pro nepřijatelnost, popř. zamítnutí pro nedůvodnost. Poukázal na to, že argumentace v kasační

pokračování

stížnosti se obsahově shoduje s argumentací v žalobě; zdůraznil, že při vydání rozhodnutí vycházel především z výpovědi stěžovatele v průběhu správního řízení.

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem.

[9] Předně se zabýval otázkou, zda je kasační stížnost přijatelná ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s., podle něhož *„jestliže kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.“* Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od její přípustnosti, která je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.) či absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.), jakož i od důvodnosti jako otázky věcného posouzení tvrzených kasačních důvodů (§ 103 odst. 1 s. ř. s.). Pokud kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, je zkoumán atribut její přijatelnosti, přičemž teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, posoudí Nejvyšší správní soud její důvodnost.

[10] Nejvyšší správní soud podotýká, že soudní ochrana byla stěžovateli poskytnuta již projednáním jeho věci před krajským soudem, a další přezkum v rámci správního soudnictví je tak podmíněn přesahem jeho vlastních zájmů, jak byl tento pojem definován v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publikováno pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu dostupná z: www.nssoud.cz). Jinými slovy, není-li dán přesah vlastních zájmů stěžovatele, zákon neumožňuje, aby Nejvyšší správní soud jednal a rozhodoval ve věci samé.

[11] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřijatelná.

[12] V případě stěžovatele se jedná o žádost o udělení mezinárodní ochrany ze dne 13. 6. 2011, přičemž žalobce žije v České republice od roku 2004 – před podáním žádosti zde pobýval na základě pracovního víza. O žádosti bylo původně vydáno rozhodnutí ze dne 28. 6. 2011, které bylo zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 30. 1. 2012, č. j. 56 Az 34/2011 – 34; následně nové rozhodnutí ze dne 29. 3. 2012 bylo rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26. 9. 2012, č. j. 28 Az 9/2012 – 39, zrušeno ve výroku o neudělení doplňkové ochrany.

[13] Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel v kasační stížnosti ani předchozím řízení neuvedl žádné relevantní důvody, pro které by mu měl být udělen azyl či doplňková ochrana, když za takové důvody zejména nelze považovat obecné tvrzení, které stěžovatel v průběhu správního řízení prezentoval jako nosný důvod pro podání žádosti, totiž že Ukrajinu opustil ze strachu o život, neboť jako kurýrovi pracujícímu pro společnost Škorpion mu bylo vyhrožováno anonymními telefonáty a sms, za nimiž patrně stáli lidé napojení na konkurenční společnost, která byla provázána s lidmi od policie.

[14] K meritornímu přezkumu kasační stížnosti pak nemohlo být přistoupeno ani na základě namítaného pochybení žalovaného při posouzení otázky porušování lidských práv stěžovatele v zemi původu, a to ve vztahu k okolnosti, že z důvodu svého zdravotního stavu náleží k určité sociální minoritě. Je třeba konstatovat, že i této dílčí otázce – toliko navazující na přezkum azylově relevantních důvodů ve vztahu k onemocnění jako takovému – byla v judikatuře

Nejvyššího správního soudu v minulosti věnována pozornost; lze poukázat zejména na usnesení ze dne 7. 11. 2012, č. j. 6 Azs 25/2012 – 19, v němž byla ohniskem přezkumu správních soudů problematika pronásledování z důvodu příslušnosti k sociální skupině osob nemocných HIV. Dospěl přitom k závěru, že i pokud se v dané zemi (v daném případě v Albánii) členové sociální skupiny, která se diagnostikování onemocnění HIV odlišuje od většiny společnosti, stávají terčem ústrků či slovního napadání, což je možno považovat za diskriminaci, tuto okolnost samu o sobě nelze považovat za pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, a to zejména tehdy, pokud se daný stát na této diskriminaci nepodílí, ale dokonce se jí pokouší čelit.

[15] V nyní projednávané věci stěžovatel neuvedl žádné konkrétní okolnosti, jakým způsobem by měl být v zemi původu pro své onemocnění diskriminován, přičemž jako zásah do základních práv zejména nelze považovat vysoké náklady na (odpovídající) léčbu, na nichž se musí podílet rovněž sám pacient, přičemž stěžovatel má pochybnosti, zda si léčbu bude moci dovolit. Stěžovatel v tomto směru neuvedl žádné konkrétní azylově relevantní okolnosti, a to ani v žádosti o udělení mezinárodní ochrany, ani následně v průběhu správního řízení. K okolnostem onemocnění přitom byl výslovně dotazován nejen při pohovoru dne 22. 6. 2011, kdy zdůraznil, že jeho nemoc není důvodem žádosti, ale i při doplňujícím pohovoru dne 11. 12. 2012; v návaznosti na tento doplňující pohovor předložil žalovanému lékařskou zprávu ze dne 18. 1. 2013, vyhotovenou MUDr. S. S., Ph.D., lékařkou AIDS centra při Fakultní nemocnici Brno. Na tomto závěru pak nemůže nic změnit ani průběh řízení před krajským soudem, v němž stěžovatel (nad rámec zpráv o situaci v zemi původu, z nichž vycházel žalovaný při vydání rozhodnutí) doložil toliko několik obecných zpráv o léčbě HIV pozitivních osob na Ukrajině a přístupu ostatní populace k těmto osobám.

[16] V této souvislosti je třeba citovat závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2004, č. j. 3 Azs 23/2004 – 63, podle nichž *„je to právě stěžovatel, kdo v azylovém řízení určuje a svými tvrzeními vymezuje směr dalšího postupu správního orgánu rozhodujícího o jeho žádosti o udělení azylu tím, že pravdivě vylíčí všechny důvody, které ho vedly k opuštění země původu, a jen na stěžovateli je, jaké důvody v žádosti a následném pohovoru uvede. Jen důvody stěžovatelem uvedenými je pak správní orgán povinen se zabývat, neboť by bylo zcela proti smyslu a účelu azylového řízení, aby správní orgán, potažmo soud, posuzoval důvody jiné, stěžovatelem nesdělené, zvláště když správní orgán dal stěžovateli dostatečnou možnost uvést všechny důležité skutečnosti na podporu stěžovatelem podané žádosti o udělení azylu.“* Mimoto lze poukázat např. na závěry rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 – 59, publikován pod č. 181/2004 Sb. NSS, či ze dne 25. 10. 2004, č. j. 5 Azs 162/2004 – 42.

[17] Co do vlastního onemocnění stěžovatele jako azylově relevantního důvodu zdejší soud poukazuje na konstantní judikaturu, týkající se HIV pozitivních žadatelů o azyl, jejímuž rozboru se podrobněji věnoval krajský soud a od níž zdejší soud neshledal důvody odchýlit se ani v nyní projednávané věci. Konkrétně se jedná o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2009, č. j. 6 Azs 34/2009 – 89, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2013, č. j. 7 Azs 9/2013 – 42, jakož i relevantní judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, která byla v těchto rozhodnutích analyzována.

[18] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a podle § 104a s. ř. s. ji odmítl pro nepřijatelnost. Pokud stěžovatel má i nadále zájem o pobyt na území České republiky, je třeba, aby se orientoval na příslušné instituty zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, jejichž využití je v jeho případě namísto, na rozdíl od právní úpravy zákona o azylu.

pokračování

[19] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

[20] Vzhledem k tomu, že zástupkyně stěžovatele pro řízení ve věci soudního přezkumu rozhodnutí správního orgánu byla ustanovena usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 3. 2013, č. j. 32 Az 1/2013 – 20, platí její hotové výdaje a odměnu za zastupování v souladu s § 35 odst. 8 první věty s. ř. s. za středníkem ve spojení s § 120 s. ř. s. stát. Z tohoto důvodu jí Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby – kasační stížnost ze dne 16. 12. 2013 – ve výši 3.100 Kč [§ 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 7 položkou 5. a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů], a dále náhradu hotových výdajů – režijní paušál ve výši 1 x 300 Kč podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky. Nejvyšší správní soud tedy zástupkyni stěžovatele celkem přiznal odměnu za zastupování a hotové výdaje ve výši 3.400 Kč. Jelikož zástupkyně doložila, že je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se její nárok podle § 35 odst. 8 věty druhé s. ř. s. o částku odpovídající této dani, která činí 21 % z částky 3.400 Kč, tj. 714 Kč. Zástupkyni stěžovatele bude tedy vyplacena celková částka ve výši 4.114 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. května 2014

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu